

Luontodirektiivin liitteiden uudelleenarviointi tiettyjen suurpetokantojen osalta

Suomen valtuuskunnan ilmoitus Itävallan, Tšekin, Kreikan, Italian, Latvian, Romanian, Slovakian ja Ruotsin valtuuskuntien tukemana

1. Toteamme suurpetokantojen myönteisen kehityksen Euroopan unionissa ja olemme edelleen sitoutuneet suojelemaan ja lisäämään lajien monimuotoisuutta tarpeen mukaan sekä kansallisella että EU:n tasolla.
2. Pidämme komission ehdotusta muuttaa suden kansainvälinen tila 'tiukasti suojellusta' 'suojelluksi' kantojen kasvua ja vaikutuksia koskevan uuden tiedon perusteella erittäin tervetulleena. Tämän muutoksen tulisi heijastua myös EU-lainsäädäntöön, ja luontodirektiivien liitteitä tulisi muuttaa sen mukaisesti. Yksilöiden määrä EU:n 27 jäsenvaltiossa arvioitiin olevan 20 300 vuonna 2021, mikä tarkoittaa, että susikansa on kasvanut merkittävästi sen jälkeen, kun luontodirektiivi säädettiin vuonna 1992, eikä se enää vaadi tiukkoja suojelutoimenpiteitä.
3. Lisäksi tietyillä alueilla myöskään muut suurpetokannat, kuten karhu- ja ilveskannat boreaalisella luonnonmaantieteellisellä alueella, eivät vaadi tiukkaa suojelua.
4. 24 marraskuuta 2022 julkaisemassaan päätöslauselmassa kotieläintuotannon ja suurpetojen suojelusta Euroopassa (2022/2952(RSP)) Euroopan parlamentti korosti, että on tärkeää varmistaa ihmisten, kotieläinten ja suurpetojen tasapainoinen rinnakkaiselo erityisesti maaseutualueilla. Parlamentti korosti tarvetta tunnustaa, että tiettyjen lajien kannanmuutokset voivat johtaa erilaisiin ympäristöön ja maatalouteen liittyviin ja sosioekonomisiin haasteisiin.
5. Tällaisia sosioekonomisia haasteita on havaittu useissa jäsenvaltioissa ja suurpetojen vaikutukset maaseutuyhteisöihin ja maatalouteen ovat lisääntyneet vuosi vuodelta, kun tietyt suurpetokannat ovat vahvistuneet ja levinneet uusille alueille. Näihin moninasiin ja usein kielteisiin vaikutuksiin on viitattu maatalousneuvoston aiemmissa asiakirjoissa (muut asiat). Suoria ja epäsuoria kielteisiä vaikutuksia on etenkin maanviljelijöihin ja maaseutualueisiin. Näitä esiintyy esimerkiksi siten, että sudet tappavat tai vahingoittavat kotieläimiä tai suorien tai epäsuorien taloudellisten vahinkojen kautta. Tällaisten vahinkojen vuoksi maanviljelijät saattavat luopua kokonaan maataloudesta tietyillä alueilla, kuten vuoristoisilla laidunalueilla, tai kokea olevansa pakotettuja huomattavasti lyhentämään laidunnuskautta.
6. Parlamentti tunnusti myös, että luontodirektiivin 2 artiklan 3 kohdassa säädetyt joustot tulisi tarkastella tarkemmin.
7. Luontodirektiivin 19 artiklan mukaisesti kehotamme tämän osalta komissiota arvioimaan säännöllisesti tieteellistä tietoa. Tämä mahdollistaa lajien suojelun tason muuttamisen heti, kun haluttu suojelun taso on saavutettu.
8. On syytä toistaa, että luontodirektiivin 19 artiklassa nimenomaan säädetään mahdollisuudesta muuttaa direktiivin liitteitä niiden mukauttamiseksi tekniikan ja tieteen kehitykseen. Lainsäätäjien tarkoituksena on ollut helpottaa luontodirektiivin liitteiden dynaamista mukauttamista silloin, kun siihen on tarvetta. Lisäksi SEUT-sopimuksen 191 artiklan 3 kohdassa määrätään, että ympäristöpolitiikassaan unioni ottaa huomioon saatavilla olevat tieteelliset ja tekniset tiedot, sekä ympäristöolot unionin eri alueilla.
9. Luontodirektiivin 19 artiklan velvoite ei ole pelkkä muodollisuus vaan se on komissiota sitova normatiivinen säännös. Tämän artiklan tarkoituksena on varmistaa, että direktiivin liitteet vastaavat todellista tilannetta mitä tulee kunkin lajin tai tietyn kannan suojelutarpeisiin.

10. On syytä korostaa, että luontodirektiivin päätavoitetta eli lajien suotuisan suojelutason saavuttamista ja ylläpitämistä ei heikennetä, jos lajin kanta siirretään liitteestä IV liitteeseen V. Tässä yhteydessä on olennaista ottaa huomioon, että 14 artikla mahdollistaa jäsenvaltioille enemmän joustoa suotuisan suojelutason säilymisen varmistamiseksi.

11. Koska monia suurpetokantoja esiintyy usean jäsenvaltion alueella, tehokas rajat ylittävä yhteistyö on äärimmäisen tärkeää. Eurooppalaisen suurpetoasiantuntijaryhmän 'Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE)' korostaa tätä suurpetojen kannanhallinnan suuntaviivoja koskevassa raportissaan 'Guidelines for Population Level Management Plans for Large Carnivores'.

12. Ottaen huomioon, että tarvittavien muutosten tekeminen liitteisiin voi viedä aikaa, joustavuus tiukasta suojelusta poikkeamisessa vallitsevien olosuhteiden perusteella tulisi varmistaa.

13. Siksi kehotamme komissiota

- tekemään yhteistyötä LCIE:n asiantuntijoiden ja jäsenvaltioiden kanssa niiden suurpetokantojen tunnistamiseksi, joiden suojelutaso on suotuisa, mikä mahdollistaa tämän mukaisen mukautetun suojelutason,
- ryhtymään tarvittaviin lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin tunnistettujen kantojen siirtämiseksi pikaisesti liitteestä IV liitteeseen V ja
- päivittämään komission ohjeasiakirjan luontodirektiivin mukaisesta yhteisön tärkeinä pitämien eläinlajien tiukasta suojelusta ('Guidance document on the strict protection of animal species of Community interest under the Habitats Directive'), jotta lisätään joustavuutta 16 artiklan tulkinnassa.

14. Lisäksi kehotamme kaikkia jäsenvaltioita, joilla on yhteisiä suurpetokantoja, parantamaan alueellista yhteistyötä hoidossa, seurannassa ja tutkimuksessa. Tämän yhteistyön tavoitteena on luoda pohjaa yhteisille kantojen tason hoitostrategioille sekä tarpeen mukaan yhteisille hoitosuunnitelmille.